

הפיתוח הגרעיני חיבי, מכל מקום, ל-
היעשות תוך תכנון משולב שלו ושל
פיתוח התעשייה הצריכה החשמל.

★★★
החטאה משודשת

אבל כבר הצטרף הראשון של ישראל
אל העידן הגרעיני מוכיח כי אין תיכ-
נון כזה.

יעילותם של כורים וכדאיתם עולה
בדבר עם גודלם. ישראל הגבילה
את עצמה, כבר מן ההתחלה, לכור קטן,
כי רק כור כזה יכול להתאים לתנאי
הארץ הנוכחיים. הגבלה זו תביא בהכרח
להפסדים.

עוד בטרם התגברו על עניין זה, מודר-
עים כבר חסדו המיתקן, שעד שנות ה-80,
יוקם בישראל מיתקן נוסף, שיהיה גדול
יותר.

לא נאמר שמתקן נוסף יוריד מיד את
הנזילות של קודמו. כי כפי שאנמר לעיל,
הייבת תחנת-כוח גרעינית לעבוד במלוא
האפקט שלה, כל הזמן.

אם נזכור שהתיצורכת בארץ מגיעה רוב
הזמן רק לשלושים אחוז מכלל התיצורכת
— נבין שאין שום אפשרות להכניס ל-
רשת החשמל כורים גרעיניים מעל לכמות
זו.

הכור הראשון יספק כבר 20 אחוז מן
התיצורכת. לכן יוכל הכור הבא אחריו
לעבוד רק בחצי האפקט שלו.

כי אפשר אולי להגדיל את תיצורכת ה-
מים באמצעים מלאכותיים. אפשר לשפוך
מים נחשב, אבל אי-אפשר להגדיל את תי-
צורכת החשמל. וכי מה יעשו? האם יפנו
בבקשה אל עקרונות-הבית להפעיל את ה-
מגזים, את מכונות-הכביסה ואת התנורים
החשמליים במשך כל שעות היום? שישאירו
אור דולק גם בלילה? וכי יצליחו להפסיד
את התעשייה בשבת קודש? ואיך ירכיבו
קואליציות?

בתנאים אלה יהיו הפסדי המיתקן עצו-
מים. יותר כדאי יהיה לתת את כל מחירו
במתנה, ובלבד שלא להיכנס להרפתקה.

כך מחטיא המיתקן הדר-כליתית לא רק
את שתי מסורות המוצהרות — התפלת
מים והפקת חשמל — אלא גם את מסרתו
השלישית: פיתוח גרעיני תעשייתי.

מסקנות

העולם הזה:

- ישראל אינה זקוקה למים שיעלו יו-
תר מ'17 עד 20 אגורות למטר מעוקב.
- המיתקן המתוכנן יפיק מים שיעלו
לפחות חצי לירה למ"ע, ושיש סיכוי
סביר שיעלו 75 אגורות.
- אם יחוסל הביוב והפושע של ה-
מים — תוכל ישראל להכות עוד זמן רב
מכלי לנזע בצמא.
- אם תחוסל מערכת הסובסידיות, ה-
מסלפת ללא צורך את מחירי המים, ואם
יונהג תכנון חקלאי על בסיס של כדאית
— תוכל ישראל להמתין למים נוספים מ-
בלי לסבול.

● מחקר התפלת מים נמצא עדיין ב-
חילוליו. כסף רב מושקע בעולם בשטח
זה, ושיפורים גדולים צפויים בעתיד הנראה
לעין.

● המיתקן המשולב המתוכנן בישראל
אינו אלא שלב-ביניים וכל המשתמש בו
הוא שפן-נסיון.

● פיתוח גרעיני תעשייתי הוא דבר
יקר מאד, אולי מעבר לאפשרויות של
ישראל. פיתוח כזה דורש הכנה מדוקדקת
של שנים ארוכות, ותכנון כלכלי אמיתי
לסווח ארוך.

● שיתוף הפעולה עם ארצות-הברית ב-
שלב זה מאיים על עצמאותה הכלכלית של
ישראל, ועל עצמאות המחקר.

● לכן —
יש לדחות את הקמת המיתקן

והפנות את המרץ העצום שעמדו
להשקיע בו — לתכנון המשק.

על תוצאות החקירה של „העולם הזה“ מאחור

מי הכין את הכפוגרום?

רים לשוטרים להכות את נוסעי השיירה.
בשבת בבוקר היה רבינא בנתניה, אליה
הגיע מכפרו במיוחד למטרה זו. הוא נמנע
מלהסתכסך עם המשטרה, אך ריכו סביבו
את קבוצת-המחץ הגדולה והפעילה ביותר.
כאשר נודע לו על ויתור אנשי השיירה
להיכנס לעיר, יצא רבינא עם אנשי קבוצתו
בעיקבות השיירה. הוא השיג אותה אחרי
מחסום המשטרה, דקות ספורות אחרי
שהשיירה נעצרה.

את זממו, שלא הצליח לבצע בנתניה,
ביצע ליד מחסום המשטרה — ותחת חסו-
תם של השוטרים. רבים מאנשי השיירה
הרגישו את אגרופיו על גופם.

נתן רבינא לא הכחיש, בשיחה עם
כתב העולם הזה, שהוא היה אחד ממארגני
ני הפוגרום. הוא הצטרף רק שאירגונו
לא הצליח במאה אחוז. לפי עדותו, הוא
אירגן קבוצה של מאתיים איש מכפר יונה,
שהיתה בדרכה למחסום המשטרה. הקבוצה
הלכה ברגל חמשה קילומטרים, ולא הספיקה
להגיע בזמן. „חבל מאוד“, אמר האיש,
„אילו הצליחו אנשי להגיע בזמן, לא היה
נשאר הרבה מאבנרי וחבריו.“

„אנחנו“ — קרא רבינא לקבוצה שאירגנה
את המהומות הגיועניות בנתניה. הוא לא
מיהר להסביר מי הוא בנתניה. תחת זאת
היה: גוף מסוים, עדה מסוימת, או סתם
קבוצת ידידים. אך הוא הוסיף פרט חשוב,

להיות חמור. האנשים שנתקלתי בהם ב-
התחלה היו שיכורים, למרות שהיה זה
רק בוקר. הם היו מוכנים להתחבק איתי
והבטיחו לי את מסירותם וכבודם, אבל
שום נימוקים הגיוניים לא שיכנעו אותם.“
במשך השעות שלאחר מכן הלכה וגדלה
הסכנה. לקבוצת המחץ המרכזית, שלפי
אומדן המשטרה לא עברה על 150 איש,
הצטרפו הממונים. בחלקם היו אלה צעירים
המוכנים להשתתף בכל מהומה שהיא, ו-
בחלקם — סתם סקרנים. פרצו תיגרות בין
הקהל לשוטרים, שהופיעו במקום במיטפר
עצום, מצוידים באלות וכובעי פלדה. תיג-
רות אלה הביאו להתחממות נוספת. „נתתי
למכבי-אש הוראה להכין לפעולה צינורות
מים, כדי להשתמש בהם לפיזור הממונים,
אם אמנם תיכנס השיירה לעיר“, סיפר ראש
העיר.

האסון הגדול נמנע רק במיקרה, אחרי
שראש השיירה החליט לא להיכנס העירה.

★★★

דוע נכשלו מאמצי-ההרגעה של משי-
טרת נתניה? התשובה ברורה עתה ל-
חלוטין: מפני שהיא פנתה אל הכתובת
הלא-נכונה. הצעירים שהומונו ביום ששי
לתחנה, ואשר בהם ראו החוקרים את
מארגני המהומות, לא היו אלא המבצעים.
הם היו צריכים לערוך את הליגיון כמו
ידיהם, אבל לא היתה להם השפעה של

דרשת אלים איש עמדו בשבוע
שעבר במבואות נתניה, מול אלות ה-
משטרה ובניגוד לכל הגיון. „מות לאבנרי!
מות לערבים!“ צעקו חמומי-המות, רובם
ממוצא טריפוליטני. לא היה זה סתם איום.
בנתניה שררה אחירה של ליגין, התכוננות
לרצח המוני.

הודה שבוע מרדכי לוי, האיש שעמד
במרכז המהומות, ואשר עליו יסופר להלן:
„אילו שירת העולם הזה היתה נכנסת
באותה שעה לעיר, אבנרי וחבריו לא היו
זקוקים אפילו להלחיה. לא היה נשאר
מה לקבור.“

באותן שעות לפני הצהרים של שבת,
12 בפברואר, נראה ההמון הוועם כפראי,
וללא הנהגה. אבל מאחורי ההמון עמדו
בכל זאת ידיים נסתרות, שהסיתו אותו,
הביאו אותו למקום, והכינו אותו לעריכת
פוגרום.

למי היו שייכות ידיים אלה? זאת יצאו
גלגות חוקרי העולם הזה, המדוחחים:

★★★

דיעות הראשונות על הפוגרום
המצפה לשיירת האחות נתקבלו ב-
משטרת נתניה ביום ששי בבוקר. מטר את
הידועה מודיע משטרתו קבוע, שבדרך כלל
שירת את המשטרה בעניינים פליליים
רגילים.

האינפורמציה המוקדמת איפשרה למשטרה
נתניה — שתיאמה את פעולותיה עם מפקד
נפת פתח-תקוה — לפעול במרץ וביעילות
רבה. שעה קלה אחרי שברחוב המרכזי
של העיר הופיע כרוז מצויד בכתבי-יד,
הקורא לתושבי נתניה להתנגד בכוח לכני-
סת שיירת האחות של העולם הזה, נעצר
האיש שכתב את הכרוז והובא לתחנת ה-
משטרה. האיש הודה בעריכת הכרוז, אך
עמד בתוקף על כך, שעשה זאת ביוזמתו
הפרטית ועל דעת עצמו בלבד.

הוא הואשם בקריאה להתקהלות בלתי-
חוקית, וכעבור כמה שעות שוחרר בערבות
עצמית. חוקריו לא הסתפקו בכך. הם
הזכירו לו, שאם יופיע למחרת להפגנה
כלשהי, הוא יכנס למאסר — והפעם ל-
תקופה ארוכה יותר.

באותה עת, בשעות אחרי-הצהרים של
יום ששי, נקטה המשטרה גם בפעולות
אחרות, שלפי דעתה היה בהן להבטיח את
הסדר ביום שבת. ברשותה היו כבר אז
שמות המסתים העיקריים, שפעלו למען
עריכת הפוגרום. היו אלה בני 20 עד
25, אנשים המוכרים למשטרת נתניה כ-
מפריעי-סדר בהודמוניות שונות, בחלקם
בעלי עבר פלילי.

הם הוזמנו לתחנת המשטרה, ושם נמסר
להם על כוונת המשטרה לשמור על החוק
בכוונות מוגברים. הם נתבקשו להימנע מכל
פעולה בלתי-חוקית, באיום גלוי שכל פעולה
כזאת תביא ללפעולת-נגד נמרצת ותוקף
פנית של השוטרים.

מפקד התחנה גם דרש מהם להעביר את
הצהרות לחבריהם ולהעמיד בדרך זו את
כל אלה, שהמשטרה ראתה אותם כיוזמים,
על חומרת המצב. אחרי שהמוזמים עזבו
את התחנה, עקבו אנשי המשטרה אחריהם
וקבעו שאמנם העבירו את דרישת מפקד
התחנה לחבריהם.

★★★

דמחרת בבוקר התברר, שמאמצי
המשטרה המקומית היו לשוא. כאשר
יצא ראש-העיר משה שקד בשעה תשע ב-
בוקר לרחובות עירו — אחרי שבערב-
שבת הודיעה לו המשטרה על המתרחש —
הוא נתקל בקבוצות הראשונות של הפור-
עים, שבאו למרכז העיר כדי לקבל את
פני שיירת העולם הזה במטר אבנים.
„יצאתי במיוחד כדי להרגיע את הרוחות
ולמנוע אסון“, סיפר ראש העיר לכתב
העולם הזה. „אך הרגשתי שהמצב עלול

נתן רבינא בפעולה

איש דפ"י נתן רבינא (ראשון משמאל). משתף
פעולה עם השוטרים, מכה את אנשי שיירת
האחות, בכניסה לכביש קלנסאוה. רבינא

הודה שהיה אחד המארגנים של הפוגרום.

הנותן לכל הפרשה צביון מפתיע: „אני
מזכיר דפ"י בכפרי-יונה ואיש נאמן של
בן-גוריון!“

★★★

דבר שני, שנעלם לחלוטין מתחום
הראייה של המשטרה, הוא מרדכי לוי.
גם הוא יודע היטב בנתניה, וגם הוא
בלט בשטח ביום שבת.
הוא מילא תפקיד של רכז, בכל מאורעות
השבת. הוא הסתייב בין המתפערים, כיוון
את תנועתם של קבוצות-מחץ מסוימות.
לפי פקודתו עברו המתפערים ממרכז העיר
לכניסה לנתניה. „לא היתה לי כוונה להגן
על אורי אבנרי. רציתי רק למנוע התנקשות
על המשטרה והסברתי לאנשים שלא ה-
משטרה היא האויב“, הודה מרדכי בפני
כתב העולם הזה.
הוא טען, שלא היתה לו יד באירגון

ממש על המאורעות. כי לא הם תיכננו
ואירגנו את המהומות.
אחד האנשים שהמשטרה לא הזמינה
לחקירה — לא לפני המהומות ולא אחרי-
הן — הוא נתן רבינא. בעל גוף בריא
והשקפות קיצוניות על בעיית ערביי ישראל.
נתן רבינא הוא איש מוכר ומכובד ב-
נתניה, אף שמקום מגוריו הוא כפרי-יונה.
רבינא הוא בעל בית-קפה בתחנת-הדלק
הגדולה בהצטלבות כביש דורה. הוא מוכר
גם כשחקן כדורגל לשעבר של הפועל נתנ-
יה, ואחראי על קבוצת הכדורגל של ה-
מועדון היום.

רבינא קשר בעצמו את שתי המהומות של
אחת יום שבת: המהומה בנתניה, בה מילאו
הביריונים את התפקיד הראשי, והמהומה
בכניסה למשולש, בה עבר התפקיד הראשי
לידי המשטרה, בעוד הביריונים רק עונו